

کرنې اوونې ته ځانگړې گڼه

بهره برداری از ده هزار و ۶۸۵ پروژه زراعتی و روند تطبیق چهار هزار و ۵۰۸ پروژه دیگر شروع شد

ولایتی، محمد سالم ساعی رییس اداره زراعت و شماری از روسا و مسوولان پروژه مدیریت محصولات زراعتی در ولایت بلخ، روند بهره برداری از پروژه های جدید زراعتی آغاز شد. روند بهره برداری صدها پروژه جدید زراعتی در ولایت کابل نیز با حضور محمد یعقوب حیدری والی، عمرجان منگل رییس اداره زراعت این ولایت و شماری از مسوولان پروژه آغاز شد.

حشمت الله غفوری معین آبیاری و منابع طبیعی و سرپرست وزارت زراعت، در مراسم آغاز بهره برداری و روند تطبیق پروژه های جدید زراعتی در ارگ ریاست جمهوری، گفت که طرح پروژه مدیریت محصولات زراعتی با هزینه ۵.۶ میلیارد دالر در بهار سال گذشته تهیه و روند تطبیق آن آغاز شد....

این پروژه ها که از طریق برنامه مدیریت محصولات زراعتی تطبیق شده و تطبیق می شود، امروز رسماً با برگزاری مراسمی در ارگ ریاست جمهوری، با حضور محمد اشرف غنی رییس جمهور و شمار دیگری از مقام های حکومتی، روند بهره برداری و تطبیق آن آغاز شد.

همزمان با برگزاری مراسمی در ارگ ریاست جمهوری، روند تطبیق پروژه های مربوط به برنامه مدیریت محصولات زراعتی با حضور شیر شاه امیری معین زراعت و مالدار، مسوولان پروژه مدیریت محصولات زراعتی و محمد اقبال والی کنر در این ولایت آغاز شد. در عین حال، در ولایت بلخ نیز با حضور محمد فرهاد عظیمی والی، محمد افضل حیدر رییس شورای

وزارت زراعت، آبیاری و مالدار، در «هفته زراعت»، ده هزار و ۶۸۵ پروژه زراعتی را که از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی تطبیق شده به بهره برداری سپرد و روند تطبیق چهار هزار و ۶۸۵ پروژه زراعتی را در سراسر کشور آغاز کرد.

این پروژه ها شامل ساخت ذخیره گاه های کچالو، پیاز، کشمش خانه، سردخانه های صفرانرزی مُدل سارک برای نگهداری سیب و انار و همچنین توزیع دستگاه های سولری خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه می شوند، در ۳۴ ولایت تطبیق شده است. همزمان با آغاز بهره برداری از این پروژه ها، روند تطبیق چهار هزار و ۵۰۸ پروژه دیگر نیز در ۳۴ ولایت آغاز شد.

۳

۶ کار تطبیق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در بلخ آغاز شد

۷ د کرنیزو محصولاتو مدیریت پروژه دکروندگرو او بڼوالو د عوایدو لویه سرچینه

۲ پروژه مدیریت محصولات زراعتی؛ برنامه ای برای پاسخ دهی به دشواری های اقتصادی

۴ وطنی خرما: نوی او خوندوره مېوه

۵ معرفی فارم تحقیقاتی سالار کنر

گپ دهقان

ایجاد تحرک در زراعت با راه‌اندازی پروژه مدیریت محصولات زراعتی

راه‌اندازی پروژه مدیریت محصولات زراعتی از سوی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، امیدواری‌ها به بهبود شرایط زراعتی را بیشتر ساخته و برخی از دهقانان معتقدند که این پروژه می‌تواند به افزایش درآمدشان کمک کند.

اوایل سال گذشته‌ی میلادی، زمانی که جهان با بحران شیوع ویروس کرونا مواجه و اکثریت دادوستدها میان کشورها متوقف شد، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، برای این که بتواند افغانستان را از پیامدهای بحران اقتصادی ناشی از شیوع این ویروس نجات دهد، پروژه مدیریت محصولات زراعتی را راه‌اندازی کرد. این پروژه که از بزرگ‌ترین برنامه‌های وزارت زراعت به شمار می‌رود، سود چندین جانبه برای شهروندان به ویژه دهقانان داشته در قبال دارد.

این پروژه که در اوایل بهار گذشته در سراسر کشور راه‌اندازی شد، از طریق آن بیشتر از ده‌هزار باب ساختمان زراعتی شامل سردخانه‌های صفرانرژی سبب و انار، ذخیره‌گاه‌های پیاز و کچالو و هم‌چنین کُشمش‌خانه ساخته شده است. امسال نیز کار ساخت بیش از چهارهزار ساختمان زراعتی از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در سراسر کشور راه‌اندازی شده است.

راه‌اندازی این پروژه از یک‌سو جلوی فاسد شدن ده‌ها هزار متریک تُن محصولات زراعتی را می‌گیرد و از جانب دیگر به ارزش این محصولات نیز می‌افزاید. دهقانان و باغداران با استفاده از هزاران ذخیره‌گاه‌ها، سردخانه صفرانرژی و کُشمش‌خانه که برای‌شان ساخته شده‌اند، می‌توانند ده‌ها هزار متریک تُن محصول‌شان را ذخیره و ارزش‌افزایی کنند و در فرصت‌های مناسب، زمانی که بازارها و مارکیت‌ها از حالت اشباع بودن این محصولات بیرون می‌شود، محصولات‌شان را وارد بازار بسازند. ذخیره‌سازی محصولات زراعتی از یک‌جانب به کنترل نرخ‌ها کمک می‌کند و از جانبی هم به میزان درآمد و مفاد دهقانان و باغداران می‌افزاید.

قبل از این، خیلی از دهقانان و باغداران مجبور بودند تا محصولات مازاد خود را پس از رفع حاصل فوراً به فروش برسانند و هرگاه در این زمینه کوتاهی می‌کردند، محصولات‌شان فاسد شده و از بین می‌رفت. اما، حالا مجبور نیستند که محصولات‌شان را به قیمت‌های خیلی پایین و ناچیز به‌دلیل ترس از فاسد شدن، به فروش برسانند. این ترس تا حدودی با ساخت هزاران ساختمان زراعتی به منظور نگهداری محصولات، برطرف شده است.

وزارت زراعت، به‌دلیل موثریت این پروژه، امسال نیز برنامه گسترده‌ای را به منظور ساخت بیش از چهارهزار ساختمان زراعتی در سراسر کشور راه‌اندازی کرده است. کار ساختمانی این پروژه‌ها که شامل ساخت ذخیره‌گاه‌های کچالو، پیاز، کُشمش‌خانه، سردخانه‌های صفرانرژی و توزیع دستگاه‌های سولری خشک‌کننده میوه‌جات و سبزیجات تازه می‌شود، آغاز کرده است. این وزارت، امیدوار است که با راه‌اندازی چنین برنامه‌هایی به کشت و زراعت در سراسر کشور، تحرک بیشتری بدهد.

پروژه مدیریت محصولات زراعتی؛ برنامه‌ای برای پاسخ‌دهی به دشواری‌های اقتصادی

✍ مهرداد احمدی، کارمند ریاست اطلاعات وزارت زراعت

منبع: روزنامه ۸ صبح

آبیاری و مالداری، از طریق این پروژه ۳ هزار و ۹۳۲ کُشمش‌خانه ساخت. این کُشمش‌خانه با هزینه‌ی ۱.۶ میلیارد افغانی، اکثراً در ولایت‌هایی ساخته شده که بیشترین تولید انگور را دارند.

ساخت این کُشمش‌خانه‌ها، به دهقانان و باغداران فرصت این را مساعد ساخته تا به محصول‌شان ارزش‌افزایی کنند و با تبدیل کردن انگور به کُشمش، عاید بیشتری به‌دست بیاورند. هر یک این کُشمش‌خانه‌ها، ظرفیت تبدیل کردن شانزده متریک تُن انگور را به کُشمش در یک دوره زمانی دارد و دهقانان با تبدیل کردن انگور به کُشمش، هزینه‌ی کم‌تری را برای انتقال محصول‌شان با بازارها و مارکیت‌ها می‌پردازند.

در سال‌های گذشته، زمانی که سردخانه‌ها و کُشمش‌خانه‌های کم‌تری در سطح کشور وجود داشت، میوه‌جات تازه در فصل برداشت با نرخ‌های خیلی پایین و به وفور در بازارها قابل دسترس بود. بخشی از این محصولات در روی بازار و مارکیت فاسد شده و از بین می‌رفت و سود آن نه به باغدار و نه هم به مصرف‌کننده می‌رسید. اما، با ساخت تعداد زیادی از سردخانه‌های صفرانرژی و کُشمش‌خانه‌ها، وضع تغییر کرده و امروز کم‌تر باغدار و دهقانی حاضر خواهند شد تا محصولات‌شان را به نرخ ناچیز به فروش برسانند. آنان حالا قادرند تا محصولات‌شان را نگهدارند و در فرصت‌هایی که وجود این محصولات در بازارها و مارکیت‌ها کم‌تر حس می‌شود، آنگاه با نرخ بالاتر می‌توانند به فروش برسانند.

وجود سردخانه‌های صفرانرژی و کُشمش‌خانه‌ها، باعث شده تا از یک‌جانب میزان درآمد دهقانان و باغداران افزایش یابد و از جانب دیگر نرخ‌ها ثابت مانده و بازار در فصل‌های متفاوت دچار کمبود محصول خاصی نشود قیمت پایین کچالو یک ضرب‌المثل عامیانه است و چیزی که ارزشش پایین باشد، می‌گویند: «به نرخ کچالوست». اما، ساخت دوهزار و ۴۰۷ ذخیره‌گاه کچالو تنها از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در مناطق مختلف کشور، مفهوم این ضرب‌المثل عامیانه را تغییر داد. این ذخیره‌گاه‌ها که هر یک ظرفیت نگهداری بیش از دوازده متریک تُن کچالو را دارد، با هزینه ۱.۴ میلیارد افغانی بیشتر در ولایاتی که تولیدات کچالوی‌شان زیاد می‌باشد، ساخته شده است. ساخت این ذخیره‌گاه‌ها، تأثیرات فوق‌العاده روی قیمت و تداوم عمر کچالو گذاشته است. در سال‌های قبل، تولیدکنندگان کچالو، پس از برداشت مجبور می‌شدند تا محصولات‌شان را به اسرع وقت و به قیمت‌های خیلی ناچیز به فروش برسانند. در فصل برداشت کچالو، قیمت یک سیر این محصول در بازار، حتی تا چهل و پنجاه افغانی می‌رسید، اما خزان گذشته که افغانستان مثل اکثریت کشورها با پیامدهای بد اقتصادی شیوع ویروس کرونا دست‌وپنجه نرم می‌کرد، در فصل برداشت و فراوانی کچالو از یک‌صد و پنجاه تا دوصد افغانی به پایین نرسید. دهقانانی که عمده‌ترین تولیدکننده‌ی کچالو به شمار می‌رفتند، از ذخیره‌گاه‌های ساخته شده توسط وزارت زراعت مستفید شده و مجبور نشدند تا محصول‌شان را به‌دلیل ترس از فاسد شدن در زمانی که نرخ‌ها خیلی پایین و بازار از کچالو اشباع بود، به فروش برسانند.

ص ۳.....

اوایل سال گذشته‌ی میلادی، زمانی که جهان با بحران شیوع ویروس کرونا مواجه و اکثریت دادوستدها میان کشورها متوقف شد، وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، برای این که بتواند افغانستان را از پیامدهای بحران اقتصادی ناشی از شیوع این ویروس نجات دهد، پروژه مدیریت محصولات زراعتی را راه‌اندازی کرد. این پروژه که از بزرگ‌ترین برنامه‌های وزارت زراعت به شمار می‌رود، سود چندین جانبه برای شهروندان به ویژه دهقانان داشته در قبال داشته است.

شیوع ویروس کرونا در افغانستان، زمانی شدت گرفت که میوه‌جات این کشور در حال پخته شدن بود. سال گذشته، میزان حاصلات باغ‌های کشور حدود بیست درصد افزایش یافت و قبل از پخته شدن میوه‌جات، این نگرانی وجود داشت که میوه‌جات تازه که بیشتر به بیرون از کشور صادر می‌شود، به‌لایل محدودیت‌هایی که در پی شیوع ویروس کرونا میان کشورها وضع شده بود، فاسد شده از بین نرود. اما، راه‌اندازی پروژه مدیریت محصولات زراعتی، نه تنها از این نگرانی‌ها کاست، بلکه باعث شد تا دهقانان و باغداران سود بیشتر و به‌ترتری بگیرند.

در سال‌های گذشته، فصل برداشت میوه‌جات، فصلِ نگران‌کننده برای باغداران و دهقانان بود. خیلی از باغداران که قادر نمی‌شدند تا محصولات‌شان را به بیرون از کشور صادر کنند، تلاش می‌کردند تا محصولات‌شان را به زودترین فرصت و با پایین‌ترین نرخ به فروش برسانند. باغداران به‌دلیل کمبود سردخانه‌ها و ذخیره‌گاه‌ها، نگران بودند تا محصولات‌شان فاسد نشود و از همین‌رو، تلاش می‌کردند تا به پایین‌ترین نرخ به فروش برسانند.

هم‌چنین، همه ساله بخشی از محصولات باغداری که به بیرون از کشور صادر می‌شد نیز، در مسیر راه و در پی محدودیت‌هایی که در فصل صادرات میوه‌جات از سوی شماری از کشورهای همسایه وضع می‌شد، فاسد می‌شد و تاجران و باغداران را زیان‌بار می‌ساخت.

اما، تطبیق پروژه مدیریت محصولات زراعتی از سوی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، در یک فرصت زمانی اندک، زمینه‌های جدیدی را برای دهقانان و باغداران خلق کرد. دهقانان و باغداران باوجودی که همه‌ی مسیرهای ترانزیتی و صادراتی به بیرون از کشور در پی شیوع ویروس کرونا مسدود شده بود، نگرانی کم‌تری از این که محصولات‌شان فاسد شود و یا هم به قیمت خیلی ناچیز به فروش برسد، داشتند. وزارت زراعت، از طریق این پروژه به منظور جلوگیری از فاسد شدن میوه‌جات تازه و کنترل نرخ این محصولات، ۴۵۷ سردخانه صفر انرژی مُدل سارک برای نگهداری سیب و انار که از مهم‌ترین میوه‌جات صادراتی افغانستان است، در مناطق مختلف کشور ساخت. این سردخانه‌های صفر انرژی با هزینه ۱.۲ میلیارد افغانی، در مناطقی ساخته شد که بیشترین سهم در تولید سیب و انار دارند. هر یک این سردخانه‌های صفرانرژی، ظرفیت نگهداری بیش از بیست‌وپنج متریک تُن سیب و انار را دارد. راه‌اندازی پروژه مدیریت محصولات زراعتی، از یک جانب از فاسد شدن بخش کلانی از محصولات زراعتی از قبیل میوه‌جات تازه، پیاز و کچالو جلوگیری کرده، از سوی دیگر به ارزش‌افزایی این محصولات نیز کمک کرده است. وزارت زراعت،

حالا نیز که فصل کمبود کچالو است، به دلیل وجود این ذخیره گاه‌ها، این محصول در بازار با قیمت‌های مناسب در بازار به وفور پیدا می‌شود.

ساخت ۳ هزار و ۲۰۷ ذخیره گاه پیاز نیز، شامل پروژه مدیریت محصولات زراعتی بود. وزارت زراعت، در مدت زمان کمی که برای مدیریت پیامدهای منفی شیوع ویروس کرونا در اختیار داشت، توانست این ذخیره گاه‌ها را در مناطق کشور بسازد. این ذخیره گاه‌ها با هزینه ۱۰۵ میلیارد افغانی از بودجه دولت افغانستان، توانست جلوی واردات پیاز از کشورهای همسایه را بگیرد. در گذشته، چندین بار افغانستان در فصل‌هایی که وقت برداشت پیاز نبود، دچار کمبود شدید این محصول شده بود. قبلاً، دهقانان به دلیل نگرانی از این که محصول شان فاسد نشده و از بین نرود، پس از برداشت فوراً محصول خود را به فروش می‌رساند و این اقدام، قیمت پیاز را در بازار متزلزل می‌ساخت. در فصل برداشت، نرخ پیاز به پایین‌ترین حد می‌رسید و اما زمانی که پیاز در بازار کم‌یافت می‌شد، نرخ آن چند برابر افزایش می‌یافت. اما، ساخت ذخیره گاه‌های پیاز در سراسر کشور از سوی وزارت زراعت، تاجایی توانسته جلوی این تزلزل و بی‌ثباتی نرخ‌ها را بگیرد.

خریداری و توزیع یک هزار و ۱۱۳ دستگاه خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه نیز، شامل پروژه مدیریت محصولات زراعتی است. در پی شیوع ویروس کرونا که

فرصت‌های کاری محدود شد، وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری تلاش کرد تا با توزیع این دستگاه‌های خشک کننده میوه جات و سبزیجات آفتابی، زمینه‌هایی را برای کسب درآمد به زنان زراعت پیشه نیز مساعد بسازد. این دستگاه‌ها که با هزینه ۱۵۸ میلیون افغانی خریداری و توزیع شده، زنان زراعت پیشه با استفاده از می‌توانند میوه جات و سبزیجات موردنظر خود را در یک فرصت زمانی اندک، به صورت صحی و استندرد آن خشک و به مصرف کنندگان عرضه کنند. پروژه مدیریت محصولات زراعتی که اوایل بهار سال گذشته در ۳۴ ولایت راه اندازی شد، در مجموع ۵.۸ میلیارد افغانی از بودجه دولت هزینه برداشت. نود درصد هزینه بیش از ده هزار پروژه ساختمانی ذخیره گاه‌های پیاز، کچالو و سردخانه‌های صفرانرژی میوه جات از قبیل سیب و انار و هم چنین توزیع دستگاه‌های خشک کننده‌ی آفتابی، از سوی وزارت زراعت و ده درصد آن توسط مستفیدشوندگان پروژه تامین شده است. این پروژه، طرحی برای پاسخ‌دهی به پیامدهای منفی اقتصادی بحران شیوع ویروس کرونا بود.

با راه اندازی این پروژه، از یک جانب از فاسد و ضایع شدن هزاران متریکن تن محصول زراعتی و باغداری جلوگیری شده و از سوی هم برای نزدیک به ۲۵۰ هزار نفر فرصت‌های کاری دایمی و موقتی ایجاد کرد.

وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری، امسال نیز کار پروژه مدیریت محصولات زراعتی را تداوم می‌بخشد و از طریق همین پروژه، در «هفته زراعت»، کار ساخت چهار هزار و ۵۰۸ ذخیره گاه کچالو، پیاز، کشمش خانه و هم چنین توزیع دستگاه‌های آفتابی خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه را در ۳۴ ولایت کشور، با هزینه یک میلیارد و ۳۸۳ میلیون افغانی آغاز کرد.

برنامه‌ی امسال، کمی متفاوت تر از سال گذشته است و این که امسال شصت درصد هزینه ساخت ساختمان‌های این ذخیره گاه‌ها و سردخانه‌های صفرانرژی توسط وزارت زراعت و چهل درصد دیگر آن توسط خود مستفیدشوندگان تامین می‌شود.

این ساختمان‌های زراعتی نیز در ۳۴ ولایت و در مناطقی که بیشترین تولید کچالو، پیاز، سیب، انار، و کشمش سرخ را داشته باشند، ساخته می‌شود.

هدف از ساخت این ذخیره گاه‌ها و سردخانه‌های صفرانرژی جدید و توزیع دستگاه‌های خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه، مدیریت بهتر محصولات کاهش واردات، افزایش صادرات و پروسس بهتر محصولات زراعتی است. ساخت این ساختمان‌ها باعث می‌شود تا واردات کاهش و صادرات افزایش یافته و هم چنین از فاسد شدن محصولات اضافی زراعتی جلوگیری شود.

بهره‌برداری از ده هزار و ۶۸۵ پروژه زراعتی و روند تطبیق چهار هزار و ۵۰۸ پروژه دیگر شروع شد

کشورها برسد.

رییس‌جمهور محمد اشرف غنی، در سخنرانی خود به معیاری و علمی شدن فعالیت‌های زراعتی در کشور تاکید کرد و گفت که چگونگی مدیریت منابع آبی، کارگیری از روش‌های جدید و علمی زراعتی و مالرداری، از موضوعات مهم است که می‌تواند به بهبود فعالیت‌های زراعتی کمک بکند. رییس‌جمهور می‌گوید: «ضرورت واضح است که امروز به زراعت، مالرداری و جنگلات به طرف یک علم ببینیم. این‌ها حرفه‌های عنعنوی نیست و این‌ها یک علم بزرگ و ضرور است.»

رییس‌جمهور در عین حال گفت که باید به زراعین اطمینان داده شود که میزان درآمدشان برابر با میزان درآمد خانواده‌ها و افرادی اند که در شهرها زندگی می‌کنند. محمد اشرف غنی می‌گوید که رسیدن به این اهداف، در نتیجه کار مشترک سکتور خصوصی و دولت امکان پذیر است. رییس‌جمهور از مسوولان مربوطه خواست تا برای تاسیس شرکت‌های دو میلیتی دولتی و خصوصی، برای فعالیت در عرصه‌های مختلف زراعتی برنامه‌ای بریزند.

رییس‌جمهور ابراز داشت که افغانستان بیشترین محصولات را وارد می‌کند که باید خودش صادرکننده آن باشد. به گفته‌ی او، افغانستان در منطقه‌ی قرار دارد که در آن حدود سه میلیارد نفر زندگی می‌کنند. رییس‌جمهور می‌گوید که این موقعیت فرصت می‌دهد تا با کشورهای مختلف در زمینه تولید و صادرات محصولات زراعتی رقابت کند.

محمد اشرف غنی در اخیر سخنانش از نسل نو افغانستان خواست تا به زراعت و مالرداری توجه جدی داشته باشند. به گفته‌ی او، کلید اصلی رفاه و ختم خشونت و جنگ در کشور، در استفاده‌ی درست از آب و بهبود وضعیت زراعت است.

در مراسم بهره‌برداری و آغاز روند تطبیق پروژه‌های جدید مدیریت محصولات زراعتی در ارگ ریاست جمهوری، شاه‌زمان میوندی رییس اداره ملی حفاظت از محیط زیست نیز به کارکرد این اداره اشاره کرد و گفت که در جریان سال جاری، بیشتر از ۳۰.۷ میلیون اصله نهال در سراسر کشور غرس شده است. او گفت که قرار بود امسال حدود ۲۵ میلیون نهال غرس شود، اما اداره ملی حفاظت از محیط زیست توانسته بیشتر از هدف تعیین شده، نهال غرس کند.

سبز، جلغوزه، لبنیات، آلو بخار، مربا، رب و جوس به هزینه ۲۰ میلیون در ولایت‌های هرات، کندهار، غزنی، کابل، ننگرهار، پکتیکا و خوست نیز اشاره کرد و گفت که کار ساخت این مراکز پروسس جریان دارد. وی افزود که مراکزی برای ارزش افزایی برخی از محصولات از جمله زنبور عسل و نباتات تیلی نیز جریان دارد و ساخت این مراکز تغییرات مهمی در قبال خواهد داشت.

حشمت‌الله غفوری می‌گوید که محصولات زراعتی افغانستان در کشورهای مختلف صادر می‌شود و هم‌اکنون زمینه‌های خوبی برای صادرات این محصولات مساعد شده است. او گفت که مشکل تنها به تولید ارتباط ندارد بلکه نیاز است تا در بخش ارزش افزایی محصولات زراعتی نیز کار گسترده صورت بگیرد.

جلال‌الدین سعید مشاور رییس‌جمهور، می‌گوید که طی سال‌های اخیر میزان توجه دولت به زراعت و مالرداری بیشتر شده و میزان صادرات و تولیدات زراعتی به اندازه امروز نبوده است. او هم چنین به بهبود روابط میان دولت و سکتور خصوصی اشاره کرد و گفت در نتیجه فرصت‌هایی که از سوی حکومت در بخش فعالیت‌های اقتصادی مساعد شده است، سکتور خصوصی خوشحال است.

در اخیر این مراسم، محمد اشرف غنی رییس‌جمهور به والیان ولایت‌های کابل، بلخ و کنر که از طریق ویدیو کنفرانس وصل بودند، دستور داد تا کار پروژه‌های جدید را در ولایت کنر آغاز و در ولایت‌های بلخ و کابل به بهره‌برداری برسانند. آقای غنی گفت: «امروز به تعداد ۱۰ هزار ۶۸۵ ذخیره گاه مختلف النوع در ۳۴ ولایت کشور آماده بهره‌برداری است. هم چنان به تعداد چهار هزار و ۵۰۸ ذخیره گاه مختلف النوع دیگر آغاز می‌گردد. به والی صاحبان ولایت‌های کابل، بلخ و کنر هدایت می‌دهم که این ذخیره گاه‌ها را بنام خداوند پاک و براساس اراده مردم افغانستان افتتاح کنند.»

رییس‌جمهوری هم چنین به بهبود شرایط اقتصادی دهقانان اشاره کرد و گفت آسودگی دهقانان منجر به آسودگی و رفاه تمام شهروندان می‌شود. او گفت که افغانستان از نگاه زراعتی ظرفیت تولید زیاد دارد و میوه جات و سبزیجات این کشور می‌تواند به تمام

آقای غفوری گفت که در نتیجه راه اندازی این برنامه، ۱۰ هزار و ۶۸۵ پروژه زراعتی در یک فرصت زمان بسیار محدود در ۳۴ ولایت تطبیق شد. آقای غفوری افزود این پروژه‌ها که شامل ساخت سه هزار و ۸۶۰ کشمش خانه، دوهزار و ۵۸۰ ذخیره گاه برای نگهداری پیاز سفید، ۹۱۶ ذخیره گاه برای نگهداری پیاز سرخ، دوهزار و ۷۷۰ ذخیره گاه کچالو، ۴۷۴ سردخانه صفرانرژی مُدل سارک برای نگهداری سیب و انار ساخته و برای خشک کردن میوه جات و سبزیجات تازه نیز ۳۸۷ دستگاه سولری توزیع شده است.

سرپرست وزارت زراعت تاکید کرد که برای نخستین بار در ۳۴ ولایت ده هزار و ۶۸۵ ساختمان زراعتی در طول هفت ماه ساخته شده است. او با تاریخی خواندن این اقدام، گفت این پروژه‌ها در نتیجه دخالت مستقیم شورای‌های انکشاف و دهقانان تطبیق شده است. آقای غفوری گفت: «نخستین بار است که برای بیش از ده هزار دهقان ذخیره گاه ساخته شده و این دهقانان دیگر ضرورت ندارند که محصولات شان را در فصل برداشت به قیمت پایین به فروش برسانند.»

حشمت‌الله غفوری می‌گوید که تطبیق این پروژه‌ها به کاهش واردات، افزایش صادرات و طولانی شدن عمر محصولات زراعتی نیز تاثیرگذار است. به گفته‌ی او، با ساخت این ذخیره گاه‌ها و سردخانه‌های صفرانرژی، یک‌صد و شصت و پنج هزار متریکن تن محصولات تازه زراعتی نگهداری می‌شود.

سرپرست وزارت زراعت هم چنین گفت که این وزارت کار تطبیق چهار هزار و ۸۰۵ پروژه دیگر نیز در ۳۴ ولایت کرده است. این پروژه‌ها نیز شامل ساخت ذخیره گاه‌های کچالو، پیاز، کشمش خانه و هم چنین توزیع دستگاه‌های آفتابی خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه در ۳۴ ولایت می‌شود. این ساختمان‌های جدید از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی با هزینه یک میلیارد و ۳۸۳ میلیون افغانی از بودجه وزارت زراعت، در سراسر کشور ساخته می‌شود. شصت درصد هزینه ساخت این ذخیره گاه‌ها و توزیع دستگاه‌های آفتابی خشک کننده محصولات تازه زراعتی، توسط وزارت زراعت و چهل درصد دیگر آن توسط مستفیدشوندگان این پروژه‌ها تامین می‌شود.

حشمت‌الله غفوری در سخنرانی خود به روند ساخت پانزده مرکز پروسس عناب، شکرپاره، کشمش سرخ و

ښاغلی عبدالواسع خان زاده
خبريال

وطني خرما: نوی او خوندوره مېوه

خرما خوږه او ښه خوندوره مېوه د افغانستان د اړینو وچو مېوو له ډلې ګڼل کېږي. دا مېوه د روژې په میاشتې، اختر، نوی کال، د خوښیو په مراسمو، ختمونو، فاتحو، په ځېنو خوړو او له چای سره د خوړو او دېته ورته نورو شیانو کې کارول کېږي. د هېواد په یو شمېر ولایتونو کې په وحشي او طبیعي بڼه دغه مېوه شتون لري. خو د څو کلونو راهیسې، د کرنې وزارت له لورې د هېواد په اوو ولایتونو کې د خرماوو بڼونه جوړ شوي دي، چې په ننگرهار او هلمند ولایتونو کې یې حاصل ورکړې او د کابل ترڅنګ په یوشمېر بازارونو کې پلورل کېږي.

د ننگرهار خرما په افغانستان کې له خوندور، قوي او نویو مېوو څخه ده. د هېواد په یو شمېر ولایتونو کې اقلیمي شرایطو ته په کتو، د خرماوو د ونو ودې ته زمینه برابره ده. په همدې موخه د کرنې وزارت په دې وروستیو کلونو کې سروې کړې او په اوو ولایت کې یې د خرماوو په نیالګیو پانګونه کړې او ددې مېوې یوشمېر بڼونه یې جوړ کړي دي. ننگرهار یو له هغه ولایتونو څخه دی، چې د خرماوو بڼونو لپاره مناسب اقلیم لري او سړکال یې شاوخوا ۱۵۰ ټنه خرما تولید کړې ده. د ننگرهار ولایت د کرنې رییس انعام الله صافی وایي: «په ننگرهار ولایت کې د خرماوو د کښت سیمه ۶۷ جریبه ده، چې سړکال یې ۱۵۰ ټنه خرما بازار ته وړاندې کړې ده. ښاغلي صافی د خپلو خبرو په دوام کې وویل، خرما د گرمو او معتدلو سیمو بوټی دی. په وچو سیمو کې ډېر کم او هغه سیمې چې د اوبو له کمښت سره مخ وي، ښه توافق نه لري. د ننگرهار په مرکز، بهسود، کامه، گوشته، سره رود او کوزکونډ ولسوالیو کې ترټولو زیاته خرما تولیدېږي. صافی زیاته کړه: «په ۲۰۰۸م کال کې د خرماوو د بېلابېلو نژادونو لس زره نیالګي د متحده عربي اماراتو له لورې مرسته وشوه، چې د ننگرهار ولایت د بهسود ولسوالۍ د هدې په فارم کې کېښول شول او خوشبختانه له پنځه کلونو وروسته سړ یې دویم کال ده، چې حاصل ورکوي.»

د ننگرهار ولایت د سره رود ولسوالۍ د معروف کلا اوسیدونکی یوتن ښوال غلام سخي وایي: «زه د ډول ډول مېوو ۲۰ جریبه بڼ لرم د نورو مېوو ترڅنګ خرما هم پکې شتون لري او ښه پایله یې ورکړې ده. د حاصلاتو په وخت کې د خرما یومن په بازار کې په ۵۰۰ افغانۍ پلورم او په کلني ډول له خرما څخه نږدې ۵۰۰ زره افغانۍ عاید لاسته راوړم.»

د ننگرهار ولایت د گوشتي ولسوالۍ یوتن ښوال اتمروایي، چې په یاد ولایت کې د خرما بڼونو لپاره د خلکو لېوالتیا ډېره شوې او ما خپله په پنځه جریبه ځمکه د خرما بڼ جوړ کړی او یوه

کیلو یې په بازار کې په سل افغانۍ خرڅوم. د کرنې له وزارت څخه غوښتنه لرم، چې بزگرانو ته د کیفیت لرونکو کرنیز درملو چمتو کولو په برخه کې پاملرنه وکړي. بلخوا، د فراه ولایت د کرنې ریاست په یاد ولایت کې د خرماوو د بڼونو له لومړیو حاصلاتو څخه خبر ورکوي. د فراه ولایت د کرنې رییس عبدالمنان متین وایي، «د فراه په ۸۰۰ جریبه ځمکه د خرما بڼونه شتون لري، چې د الغرافه خیریه موسسې لخوا جوړ شوي دي. سړکال وروسته له پنځو کلونو په یاد ولایت کې نږدې زره کیلو خرما له یادو بڼونو څخه لاسته راغلې ده.»

ښاغلي متین زیاته کړه، چې د خرماوو د ونو شتون له پخوا وختونو راهیسې په دودیز او غیر معیاري ډول شتون درلود هغه وویل: «په یاد ولایت کې یو کلی د خرمالو په نوم شهرت لري او خرما په ټوله کې یو گرمسیر بوټی ده، چې د مېوې ترپخېدو پورې په پریمانه ډول د لمر وړانګو ته اړتیا لري.» د فراه ولایت ښوال او ځمکوال په یاد ولایت کې د خرماوو له بڼونو خوښ دي او وایي، چې د فراه ولایت بېلابېلو سېمو کې له پخوا راهیسې د خرماوو ونو شتون درلود او ښه پایله یې ورکړې دي.

د فراه ولایت مرکز د رج کلی یوتن ښوال محمد نادر چې تازه یې د خرما بڼ جوړ کړی وایي، د کرنې وزارت ماته د خرماوو پنځه جریبه بڼ جوړ کړی. تازه مې نیالګي کرلي دي او پنځه کاله وروسته به نتیجه ورکړي. د فراه ولایت اقلیم د خرما لپاره مناسب دی.

د فراه ولایت مرکز د نورزی کلي یوتن اوسیدونکی نور احمد، چې تازه یې د خرماوو بڼ جوړ کړی وایي، د کرنې وزارت څخه ډېره مننه کوم، چې ماته یې په پنځه جریبه ځمکه د خرما بڼ جوړ کړی. هغه زیاته کړه، خرما خوږه مېوه ده او له پخوا وختونو راهیسې زموږ خلک ورسره کارلري او دلته خرما په وحشي ډول پیدا کېدله، کورنیو به ترې ګټه اخیستل خو

اوس په فراه ولایت کې د خرماوو عصري او سوداګریز بڼونه جوړ شوي دي.

د فراه ترڅنګ هلمند کې هم د خرماوو بڼونه شتون لري، د هلمند ولایت د کرنې ریاست له څو کلونو وروسته په یاد ولایت کې د خرماوو د بڼونو او حاصل ورکولو څخه خبر ورکوي. د هلمند ولایت د کرنیزو چارو آمر محمد اسلم وایي، په هلمند ولایت کې د خرماوو د بڼونو ساحه ۵۱ جریبه ځمکې ته رسېږي، چې په کلني ډول ۶۵ زره کیلو خرما حاصل ورکوي.

هغه زیاته کړه، چې د خرماوو ۲۶ جریبه باغ په دودیز ډول له پخوا شتون لري او ښوال خرما ته په دودیز ډول روزنه ورکوي او حاصل ترې لاسته راوړي، خو په اوسني وخت کې د ځمکوالو او ښوالو علاقه د خرما له بڼونو سره ډېره شوې ده. د کرنې وزارت چارواکي وایي، سړکال اقلیمي او محیطي شرایطو ته په کتوسره به په هلمند ولایت کې د خرما ۲۵ جریبه بڼ په نوې او عصري ډول جوړل شي، چې د خرماوو حاصلات به ورسره ډېر شي.

د خرماوو ونې په افغانستان کې یو نوی بوټی ده او د کرنې وزارت هڅه کوي، په هغه اوو ولایتونو کې، چې د خرما بڼونو ښه پایله ورکړي، په راتلونکې کلونو کې به ډېر بڼونه جوړ کړي او زیاته پانګونه به ورباندې وکړي.

د هلمند ولایت د کرنې ریاست چارواکي وایي، څو کاله کېږي، چې خرما په یاد ولایت کې دود شوې او ښه پایله یې ورکړې او د مګرۍ ښه کورني بازار لري. د دوی په خبره مخکې به ډېر خرما له ایران او پاکستان څخه واردېدل.

هلمند د کرنیزو ولایتونو له ډلې څخه دی، چی له نیمایي ډیرې ځمکې یې هواري دي. او زیاته برخه یې د هلمند له سیند څخه خړوبېږي او همدارنګه د هلمند ولایت په شمال کې چینې او کاریزونه شتون لري او په دې سربېره د هلمند اقلیم د کرکېلي لپاره مناسب دی. هلمند د کرنیزو ځمکو ترڅنګ پراخې دښتي هم لري.

کج شجاع الحق نوری
گزارش‌گر

معرفی فارم تحقیقاتی سالار کنر

بدون مشوره چیزی کشت نکنند تا کارهای‌شان بی‌نتیجه نماند.

شفیق‌الله باغبانی است که در این فارم چندین سال کار می‌کند. او می‌گوید: «در این فارم ۸ نفر به‌صورت دائمی کار می‌کنیم، موضوعات مختلف را یاد گرفتیم و به مردم هم یاد می‌دهیم، شاخچه‌بری، بیل زدن، آب دادن، قیچی کردن، کود دادن از مهم‌ترین مواردی است که یاد گرفتیم و به دیگران هم یاد می‌دهیم.»

کنر دارای هوای مناسب برای پرورش گل‌های زینتی و باغداری می‌باشد. از همین‌رو، وزارت زراعت تلاش دارد تا برای ثبات اقتصادی و ایجاد تحرک در جامعه زراعتی افغانستان، وراثتی‌های نو باغداری و زراعت عصری را به مردم بیاموزاند. از همین خاطر ده‌ها فارم تحقیقاتی و هزاران جریب زمین را در ولایات مختلف کشور باغ و فارم ساخته است.

جریب زمین می‌رسد.

هم‌چنان در این فارم در بخش غله‌ها و حبوبات از قبیل گندم، شالی، جواری، سویابین و باقلی نیز تحقیق می‌شود. مدیر تحقیق کنر می‌افزاید که آنان در تلاش اند تا وراثتی‌های نو را به دهقانان و باغداران معرفی کنند تا یک منبع خوب اقتصادی برای مردم شود.

این فارم مکان بهتری برای آموزش دانشجویان، باغداران و دهقانان نیز می‌باشد. دانشجویان پوهنتون سید جمال‌الدین افغان و مردم کنر به این فارم می‌آیند و آموزش داده می‌شوند. میرویس امیرزی می‌گوید: «با پوهنتون کنر تفاهم‌نامه امضا کردیم تا محصلان بخش زراعت را آموزش دهیم، هر وقت که بخواهند آمده به فارم آگاهی می‌دهیم و تحقیق می‌کنند، همین‌گونه در صورت نیاز دهقانان و باغداران نیز مراجعه می‌کنند و در موارد مختلف آگاهی می‌دهیم.»

وی از دهقانان و باغداران می‌خواهد که

را به دهقانان و باغداران توصیه و ترویج می‌کنیم تا در زنده‌گی مردم تغییر به‌وجود بیاید.»

او می‌گوید که تحقیق روی میوه‌جات نتیجه بهتر داده، و باغداران روزانه به فارم آمده پرس‌وجو می‌کنند و هم‌چنان نهال‌های تصدیق شده برای‌شان توزیع می‌شود.

میرویس امیرزی می‌گوید: «درختانی چون شفتالو، آلو، آلوچه، ناک، سیب، مالت، لیمو، بادام، چهار مغز، انجیر از مشهورترین میوه‌هایی‌اند که در این فارم روی آن تحقیق شده و روی چندین نوع میوه مربوط به خانواده ستروس نیز تحقیق صورت گرفته و نتیجه بهتر گرفتیم.»

همین‌گونه در این فارم انواع مختلفی از بته‌های زینتی مجنون بید، چنار، انواعی از گل‌ها از قبیل مرسل، بی‌گم بیلی، مارفان، جریب و ستاره پرورش می‌یابد و به زیبایی این فارم افزوده است. مساحت فارم نام‌برده به ۱۳

فارم تحقیقاتی سالار در زادگاه سید جمال‌الدین افغان، نابغه شرق موقعیت دارد. این فارم چندین دهه است که برای دانشجویان، باغداران و دهقانان کنر خدمات عرضه می‌کند.

میرویس امیرزی مدیر عمومی تحقیقات ریاست زراعت ولایت کنر، می‌گوید که این فارم از سوی دولت در سال ۱۳۴۵ به منظور تحقیق روی چای تاسیس شده بود ولی بعد از آمدن رکود سیاسی در کشور، فعالیت‌هایش توقف شد و چندین سال موسسه مودیرا در آن فعالیت می‌کرد.

به گفته امیرزی، در نتیجه تلاش‌های ریاست زراعت کنر، این فارم در سال ۱۳۸۹ به ریاست زراعت این ولایت واگذار شد و از این به بعد فعالیتش بیشتر شده است.

در این فارم، بیش از ۵۰ نوع درخت میوه‌دار و بته‌های زینتی پرورش داده می‌شود. آقای امیرزی گفت: «در این فارم روی سه نوع نبات تحقیق می‌کنیم، میوه، غله و سبزیجات؛ در صورت گرفتن نتیجه آن

د ننگرهار د هندوانو سړني حاصلات به ۷۹ زره ټنو ته ورسېږي

سړني. حاصلات د تېرو کلونو په پرتله ښه بولي او وايي، چې بزگرانو سره د کرنې وزارت همکاري، په عصري ښه کرکېله، غوره تخم انتخاب او د طبيعي افتونو نشتون ددې لامل شوي، چې د هندوانو حاصلات زيات شي.

په ننگرهار کې د سيمه ييزو ډولونو سربېره د هندوانو د «رېنا، ایکسټريم، فونکس، پتاسه او گلوري ډولونه» هم کرل شوي، چې هر جریب څخه يې ۱۱ سوه مننه حاصللاسته راځي. ننگرهار د هندوانو کرکېلي او ودې لپاره مناسب اقليم لري، په همدې موخه ددې ولايت ډېری بزگران هندوانو کرکېلي ته زړه ښه کوي. د ننگرهار ولايت د هندوانو حاصلات په مناسب موسم کې بازار ته وړاندې کېږي او د پلور ښه فرصت لري.

د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رياست وايي، چې په دې ولايت کې د پخوا په پرتله خلک د هندوانو کرکېلي ته لېوال شوي، چې ورسره په دې ولايت کې د هندوانو کروندې او حاصلات کال په کال زياتېږي.

د چارواکو په خبره د ننگرهار د اتو ولسواليو «کامه، بهسود، کوزکونر، کوټ، ټټي کوټ، گوشته، خورپاني او سره رود» په ۱۹۹۵ هکتاره ځمکه کې سړکال هندوانې کرل شوي، چې د اټکل له مخې به ۷۹ زره او ۲۰۱ مټريک حاصلات ترې تر لاسه شي.

دا په داسې حال کې ده، چې تېرکال ددې ولايت په ۱۸۴۰ هکتاره ځمکه هندوانې کرل شوې وې، چې ۷۳ زره او ۶۰۰ ټنه هندوانې ترې راټول شوې وه.

د ننگرهار د کرنې رياست ددې ولايت د هندوانو

برداشت ۷۹۳ هزار و ۴۹۶ ټن خربوزه در یک سال

نیمروز قرار داشته است.

خربوزه از مهم‌ترین میوه‌های تابستانی است. طبیعت خربوزه از نظر سردی و گرمی معتدل و رطوبتی است و هرچه شیرین‌تر باشد، گرمی و رطوبت آن بیشتر است. خربوزه برای تقویت اشتها مفید است.

سال گذشته از تمام مزارع کشور ۷۹۳ هزار و ۴۹۶ متریکن خربوزه حاصل برداشته شده است.

آمار ریاست احصاییه و معلومات وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ، نشان می‌دهد که زمین‌های تحت کشت خربوزه در سال گذشته به ۵۸ هزار و ۹۴۲ متریکن رسیده بود.

بیشترین مزارع خربوزه در ولایت‌های فاریاب، جوزجان، سرپل، بلخ، سمنگان، بغلان، کندز، تخار، بدخشان، هرات، فراه، بادغیس، ننگرهار و

محمد تمیم صدیقی
گزارش گر

کار تطبیق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در بلخ آغاز شد

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری، در «هفته زراعت»، کار ساخت چهارهزار و ۵۰۸ ذخیره گاه کچالو، پیاز، کشمش خانه و هم چنین توزیع دستگاه های آفتابی خشک کننده میوه جات و سبزیجات تازه را در ۳۴ ولایت کشور آغاز کرد.

در طرح مدیریت محصولات زراعتی در سال ۱۴۰۰، برای ولایت بلخ ۷۰ ذخیره گاه پیاز اختصاص داده شده است. محمد سالم ساعی، رئیس اداره زراعت، آبیاری و مالداری ولایت بلخ، با آغاز کار تطبیق این پروژه ها گفت: «امسال ۷۰ ذخیره گاه پیاز از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی به ارزش ۳۹.۵ میلیون افغانی در چهارده ولسوالی بلخ ساخته می شود.»

پروژه مدیریت محصولات زراعتی، امسال در مقایسه با سال گذشته یک تفاوت دارد و آن این که سهم مستفید شوندگان در تامین هزینه این پروژه ها، امسال چهل درصد است. شصت درصد دیگر هزینه های این پروژه ها توسط وزارت زراعت تامین می شود. سال گذشته، ده درصد این هزینه ها توسط مستفید شوندگان پروژه و نود درصد دیگر آن توسط وزارت زراعت، آبیاری و مالداری پرداخته می شد.

وزارت زراعت در قالب طرح مدیریت محصولات زراعتی، در سال ۱۳۹۹ که همزمان با شیوع ویروس کرونا راه اندازی شد، ۵۸۵ پروژه ساختمانی و غیر ساختمانی را از پروژه مدیریت محصولات زراعتی با هزینه ۳۱۱.۵ میلیون افغانی در ولایت بلخ تطبیق کرد.

محمد سالم ساعی رئیس اداره زراعت بلخ، می گوید: «پروژه مدیریت محصولات زراعتی در کل ۵۸۵ پروژه بود که شامل ۱۴۵ کشمش خانه، ۳۰۰ ذخیره گاه پیاز، ۹۰ ذخیره گاه کچالو، ۱۸ سردخانه صفر انرژی سب و انار و توزیع ۳۳ دستگاه سولری خشک کننده سبزیجات و میوه جات تازه می شد، برای دهقانان و باغداران بلخ تطبیق شده است.»

طرح پروژه مدیریت محصولات زراعتی، به منظور پاسخ دهی به نیازمندی های دهقانان و باغداران و ساخت زیر بناهای زراعتی سال گذشته راه اندازی شد. براساس این طرح، بیش از ده هزار ساختمانی زراعتی، شامل سردخانه های صفر انرژی سب و انار، ذخیره گاه های پیاز و کچالو در سراسر کشور برای دهقانان ساخته شده و امسال نیز بیش از چهار هزار پروژه از این نوع ساختمان ها در ۳۴ ولایت ساخته می شود.

ذخیره گاه های کچالو

شولگره، مارمل، چهاربولک، چمتال، دولت آباد، کشنده، بلخ، کلداری و شور تپه ساخته شده است. ذخیره گاه های پیاز ظرفیت نگهداری ده تا پانزده متریک تن پیاز را در یک وقت دارا می باشد.

محمد یعقوب یک از تن از زمین داران قریه تخته پل ولایت بلخ است. وزارت زراعت برای او یک ذخیره گاه پیاز ساخته شده است. او می گوید که از ساخت ذخیره گاه های پیاز خیلی خوشحال است. از وزارت زراعت ابراز خرسندی نموده می گوید که با ساخت ذخیره گاه های پیاز علاقمندی دهقانان به کشت پیاز زیادتر شده است. او می گوید که امسال کشت پیاز را دو برابر ساخته است.

سردخانه های صفر انرژی سب و انار در کنار ساخت صدها ذخیره گاه پیاز، کچالو و کشمش خانه، وزارت زراعت ۱۸ سردخانه صفر انرژی سب و انار نیز از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در ولایت بلخ ساخته است. این سردخانه های صفر انرژی که هر کدام ظرفیت نگهداری ۲۵ تا ۳۰ متریک تن سب و انار را دارد، در پنج ولسوالی بلخ با هزینه مجموعی ۴۷ میلیون و ۲۰۹ هزار و ۹۳۲ افغانی ساخته شده است. ده درصد هزینه ساخت اجرای این پروژه ها از سوی مستفید شوندگان و نود درصد دیگر آن توسط وزارت زراعت پرداخته شده است.

سردخانه های صفر انرژی برای نگهداری سب و انار، به منظور جلوگیری از فاسد شدن محصولات باغداران ساخته شده است. سردخانه های صفر انرژی انار و سب در ولسوالی های نهر شاهی، خلم، مارمل، چهارکنت و زاری برای باغداران اعمار گریده است.

اجمل یک تن از باغداران ولایت بلخ است و در مورد مزایا سردخانه های صفر انرژی سب و انار می گوید که از فاسد شدن میوه جات پس از رفع حاصل جلوگیری می کند و باعث بلند رفتن نرخ میوه در وقت غیر برداشت می شود. او گفت که با ساخت این سردخانه های صفر انرژی، باغداران فایده زیاد می کنند زمان نگهداری سب و انار را زیاد می سازد و می توانند میوه جات شان را در هر فصلی که خواسته باشند به دسترس مشتریان شان قرار بدهد.

این کشمش خانه ها در ولسوالی های نهرشاهی، دهدادی، شولگره، مارمل، چهاربولک، چمتال، دولت آباد، کشنده، بلخ، کلداری و شور تپه ساخته شده است. هر یک از این کشمش خانه ها ظرفیت تبدیل کردن ۱۰ تن انگور را به کشمش در یک نوبت دارند.

هزینه ی مجموعی ساخت ۱۴۵ کشمش خانه ی یاد شده ۶۰ میلیون و هشت هزار و ۲۵۰ افغانی می شود. هدف از ساخت این کشمش خانه ها، زمینه سازی برای رشد اقتصاد باغداران و جلوگیری از فاسد شدن و یا فروش انگور به بهای اندک است.

شماری از باغداران از ساخت کشمش خانه ها ابراز خرسندی و رضایت نموده می گویند که با ساخت این کشمش خانه ها در کشت و تولید و نگهداشت محصولات شان تغییر زیاد به میان آمده و مانع ضایع شدن محصولات شان می شود.

بصیر یک تن از باغداران مستفید شونده پروژه مدیریت محصولات زراعتی در بلخ، می گوید که او ده هزار تاک انگور دارد به سیستم چیلای ساخته شده و با ساخت کشمش خانه، کارش بهبود یافته است. او گفت در یک وقت پانزده تن انگور را به کشمش تبدیل می کند.

ذخیره گاه های پیاز بلخ یکی از ولایت های مهم تولید کننده ی پیاز می باشد و وزارت زراعت، سال گذشته از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی، سه صد ذخیره گاه پیاز در این ولایت ساخت.

این ذخیره گاه ها پیاز در ۱۱ ولسوالی ولایت بلخ، با هزینه ی مجموعی ۱۴۷ میلیون و ۷۰۱ هزار و ۴۰۰ افغانی ساخته شده است. این ذخیره گاه ها در ولسوالی های نهرشاهی، دهدادی،

سال گذشته ۹۰ ذخیره گاه کچالو از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی در هشت ولسوالی بلخ ساخته شد.

این ذخیره گاه ها در ولسوالی های نهرشاهی، دهدادی، شولگره، مارمل، چهارکنت، چمتال، دولت آباد و زاری اعمار گردیده است.

هر ذخیره گاه کچالو در ولایت بلخ به ارزش ۶۱۵ هزار و ۵۱۳ افغانی ساخت شده است و هزینه مجموعی آن به ۵۵ میلیون و ۳۹۶ هزار و ۱۷۰ افغانی رسید. این ذخیره گاه ها ظرفیت نگهداری ده تا پانزده متریک تن کچالو را دارند.

محمد خالد سلیمی، یک تن از زمین داران قریه قزل آباد ولسوالی نهرشاهی ولایت بلخ است. او می گوید: «شصت جریب زمین دارم، وزارت زراعت یک ذخیره گاه کچالو برای ما ساخته است، از وزارت محترم زراعت تشکری می کنم.»

این زمین دار می افزاید که وزارت زراعت در کنار ساخت ذخیره گاه کچالو، از طریق برنامه ملی باغداری و مالداری نهال های سیب، انگور، زردالو، ناک و پسته نیز کمک کرده است.

هم چنین باقی یک زمین دار دیگر در ولسوالی نهرشاهی، می گوید که با ساخت ذخیره گاه های پیاز و کچالو، مشکلات شان از ناحیه نبود ذخیره گاه تا حدودی حل شده است و آنان دیگر مجبور نیستند که در وقت رفع حاصل یک سیر کچالو را به شصت افغانی در بازار بفروشند. او می افزاید که با ساخت ذخیره گاه های کچالو، از یک طرف از ضایع شدن محصولات جلوگیری شده و از جانب دیگر قیمت کچالو بلند رفته است.

کشمش خانه

همچنان سال گذشته از طریق پروژه مدیریت محصولات زراعتی، ۱۴۵ کشمش خانه نیز در یازده ولسوالی ولایت بلخ ساخته شد.

دکتر نورالله پتمن
خبريال

د کرنیزو محصولاتو مدیریت پروژه د کروندگرو او بڼوالو د عوایدو لویه سرچینه

ددې پروژې اغېزمنتوب ته په کتو او د بڼوالو او بزگرانو ترمنځ د یادو پروژو د خورا محبوبیت په پار، یاده طرحه په ۱۴۰۰ کال کې هم ادامه پیدا کوي، چې په ترڅ کې به یې د یو میلیارد او ۳۸۳ میلیونه افغانیو په لگښت، چې د کرنې وزارت د پراختیایي بودیجې، نړیوال بانک او د اسیایي پراختیایي بانک له لوري ورکول کېږي، د هېواد په کچه څلور زره او ۵۰۸ د پیازو او کچالو صفرانرژۍ زېرمونونه، ممیزخونې او سرې خونې په ۳۴ ولایتونو کې جوړ او دغه راز پر یوشمېر کروندگرو مېرمنو به د سبو او مېوو لمړیز وچوونکي دستگاوې هم ووېشل شي.

د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې د پلي کېدو موخه، په هېواد کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت، د وارداتو ټیټوالی، د صادراتو زیاتوالی او د کرنیزو محصولاتو غوره پروسس دي.

یادې پروژې ډېر مؤثریت لري. ځکه، کرنیز محصولات مدیریتوي، ترڅو خوسا نه شي او دغه راز په ارزانه بیه بهرته یې د صادرېدو موخه ونیول شي.

ددې سربېره کرنیز محصولات په دغو ودانیو کې خوندي کېږي، ترڅو بزگران وکولای شي، چې په مناسب وخت او مناسبه بیه یې بازار ته وړاندې کړي.

دغه راز له وچوونکو ماشینونو څخه په گټنې سره، برخمن شوې مېرمنې، خپل اضافي سابه او مېوې وچوي او په مناسب وخت کې یې بازار ته وړاندې کوي، چې له یوې خوا د دوی د کرنیزو محصولاتو د خوساکېدو موخه نیول کېږي او بلخوا په کور دننه هېوادوال کولی شي، چې په هر فصل کې وطني کرنیزو محصولاتو ته لاس رسې ولري.

ساتنې وړتیا لري او د ارزښت لرونکو مېوو لکه مڼې او انارو لپاره ۴۷۶ سارک موډل صفر انرژۍ معیاري سرې خونې، چې هر یو یې ۲۵ متریک ټنه وړتیا لري جوړ او پر یوشمېر کروندگرو مېرمنو د مېوو او سبو یوزرو ۱۱۳ وچوونکي لمړیزې دستگاوې وېشل شوي دي.

د یادو پروژو په پلي کېدو او گټې اخیستنې سره زرگونه ټنه د بڼوالی او کرنیز محصولات لکه کچالو، پیاز، انار او مڼې خوندي شول. ددې طرحې په اډانه کې په جوړ شویو ممیزخونو کې د بڼوالو زرگونه ټنه انګور په معیاري او د بازار په خوښه په ممیزو بدل شو. دغه رازد لمړیزو وچوونکو دستگاوو پرمټ د برخمنو مېرمنو له خوا سلگونه ټنه سابه او مېوې پروسس شول.

دغه پروژې د هېواد بېلابېلو سیمو کرنیزو محصولاتو ته په کتو طرحه او پلي شوي دي. هغه ولایتونه چې د انګورو ډېر بڼونه لري، ممیزخونې هم په هماغه ولایتونو کې ډېر جوړې شوي دي او په همدې توګه هغه ولایتونه چې ډېر پیاز او کچالو تولیدوي په دغو ولایتونو کې د یادو محصولاتو د زېرمه کولو په پار زېرمونونه په پام کې نیول شوي دي.

په داسې شرایطو کې، چې د کرونا وبا له وجې کاري فرصتونه په بې ساري توګه کمه شوي وه، د هېواد په کچه د کرنیزو محصولاتو د مدیریت د پروژې په لاره اچول، په ټول هېواد کې لسگونه زره کسانو ته د لنډمهالې اوتلپاتې دندې زمینه برابره کړه.

همداراز د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په پلي کېدو سره د ډېری کرنیزو محصولاتو د خوسا کېدو گواښ له منځه ولاړ او ترڅنګ یې د بزگرانو اقتصادي ودې ته زمینه برابره شوه.

د هېواد ډېری وګړي په کرنه او مالدارۍ بوخت دي او کرنه او مالدارۍ د دغو وګړو په معیشت کې خورا ارزښتمن رول لوبوي. که څه هم د تېرو لسيزو په جګړو کې د نورو سکتورونو تر څنګ د کرنې او مالدارۍ سکتور هم خورا ډېر زیانمن شو خو له څو کلونو راهیسې حکومت، ښکېلو اړخونو، بزگران او مالداران ډېرې هڅې کړي دي، چې د کرنې او مالدارۍ سکتور بیا را ژوندی کړي. افغان حکومت غواړي، چې د هېواد د اقتصادي وضعیت ودې ته ډېره پاملرنه وکړي او دغه کار یې په خپل لومړیتوبونو کې نیولی دی. په افغانستان کې د کرنې او مالدارۍ د پرمختګ او د مالدارۍ او کرنیزو توکو د پروسس په برخه کې ډېر ټینګار کېږي ځکه چې دواړه برخې د هېواد په اقتصادي پرمختګ کې خورا مهم رول لوبوي.

تېر کال په هېواد کې د کرونا وبا له خپرېدو سره سم کله چې هېوادوال ددې ویروس له وجې له اقتصادي او روغتیايي ناوړین سره مخ شوي وو د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د اقتصادي شرایطو ښه والي، د کاري فرصتونو برابرولو او د کرنیزو محصولاتو د خوساکېدو دمخنیوي په پار د کرنیزو محصولاتو د مدیریت طرحه په لاره واچوله.

د عالي اقتصادي شورا له تایید او د افغانستان اسلامي جمهوریت ولسمشر جلال‌مآب محمد اشرف غني تر منظوری وروسته دا طرحه د پلي کېدو پړاو ته ولاړ.

په دې طرحه کې د تازه مېوو د ساتنې په پار د سارک موډل معیاري صفر انرژۍ سرې خونې او ممیزخونې جوړول، د پیازو او کچالو صفر انرژۍ زېرمونونه جوړول او دغه راز پر یوشمېر بزگرانو د مېوو اوسبو لمړیز وچوونکي دستگاوې وېشل شامل و.

د کرنې وزارت له خوا د هېواد د ۳۴ ولایتونو په ۲۹۸ ولسوالیو کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت لس زره او ۶۸۵ پروژې پلي شول، ترڅو د کرنیزو محصولاتو د خوساکېدو مخه ونیسي او خلکو ته د لا ډېر کاري فرصتونو برابرولو ترڅنګ، د بزگرانو د عوایدو کچه لوړ کړي.

ددغو پروژو په عملي کېدو، پنځه میلیاردو او ۶۱۵ میلیونو او ۱۱۷ زره او ۷۸۸ افغانۍ ولګول شوه، چې له دې ډلې ۹۰ سلنه یې د کرنې وزارت او لس سلنه یې برخمن شوي بزگران ورکړي دي.

ددې طرحې پر بنسټ د ۱۳۹۹یم کال په پسرلي کې د هېواد په کچه درې زره او ۶۷۱ ممیزخونې، چې هر یوه یې د ۷ متریک ټنو انګورو د ساتنې وړتیا لري؛ د سپینو او سرو پیازو درې زره او ۴۸۹ صفر انرژۍ زېرمونونه، چې هر یوه یې د ۱۳ تر ۱۷ متریک ټنو پیازو د زېرمه کولو وړتیا لري؛ د کچالو د دوه زره او ۷۷۵ صفر انرژۍ زېرمونونه، چې هر یو یې د ۱۷ متریک ټنو کچالو د

Public.relation@mail.gov.af

www.mail.gov.af

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ / د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت

@MAIL_AF

۰۷۴۸۰۰۹۱۳۷

۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰

جمال مینه، کارته سخی، کابل، افغانستان

نشانی برقي:

ویب‌سایت:

فیس‌بوک:

تویتر:

شماره‌های تماس:

آدرس:

صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ
(akbar_rostami1@yahoo.com - ۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰)

مدیر مسول: جمعه‌گل اشرفی ۰۷۸۱۲۰۲۸۹۶ - Ashrafi.jumagul@gmail.com

دبیران: ظفر شاه رویی، جمعه‌گل اشرفی

گزارشگران: گیتی محسنی، شفیق‌الله نوری، شجاع‌الحق نوری

نعیم رضایی، حشمت‌الله حبیبی، مینا افسری

عبدالواسع خان‌زاده، محمد تمیم صدیقی و نور الله پتمن

برگ‌آرا: بشیر رسا

چگونگی بهبود تجارت محصولات زراعتی افغانستان به اروپا و امریکا، مورد بحث قرار گرفت

حشمت‌الله غفوری به مسوولان مربوطه از وزارت زراعت، آبیاری و مالداري وظيفه سپرد تا تمام مسایل مربوط به این بخش را با این ادارات هماهنگ نماید.

تصدیق‌نامه‌های صادرات از لحاظ موقعیت تولید و کیفیت و هم‌چنان حمایت ۱۷ میلیون دالری اتحادیه اروپا به پروژه «امید» بحث شد.

حشمت‌الله غفوری معین آبیاری و منابع طبیعی، با ابراز خرسندی از همکاری‌های اتحادیه اروپا و وزارت تجارت، گفت: «در گذشته ما بالای بلند بردن تولیدات کار می‌کردیم، اما حالا روش خود را تغییر داده به اساس تقاضای مارکیت تولید می‌کنیم. از اتحادیه اروپا جهت بهبود تصدیق‌نامه‌ها و کیفیت محصولات که صادر می‌شوند، تقاضای همکاری می‌کنیم تا بتوانیم محصولات ما به ستندهای جهانی برابر شوند و به مارکیت‌های خلیج، امریکا، کانادا و به کشورهای اروپایی صادر شوند.» نمایندگان اتحادیه اروپا و وزارت تجارت و صنعت از همکاری در این بخش اطمینان دادند.

جلسه‌ای به منظور تقویت و بهبود محصولات زراعتی برای صادرات به کشورهای اروپایی و امریکا، امروز میان وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، وزارت تجارت و صنعت و هم‌چنین اتحادیه اروپا برگزار شد.

در این جلسه، حشمت‌الله غفوری معین آبیاری و منابع طبیعی و سرپرست وزارت زراعت با تعدادی از مشاورین ذی‌دخل از وزارت زراعت و نثار احمد غوریانی وزیر تجارت و صنعت، داکتر ستیفن لاک رییس بخش همکاری‌های اتحادیه اروپا، ویم رایپا مسوول بخش اجتماعی و خانم انریکا و مونترسینو نیز از اتحادیه اروپا به شکل آنلاین حضور داشتند.

در این جلسه روی دیدگاه دولت در باره انکشاف تجارت زراعت، حمایت اتحادیه اروپا جهت بهبود و معیاری‌سازی صادرات محصولات زراعتی افغانستان، بهبود

اداري غونډه کې د پراختیايي بودیجې پر لگولو ټینگار

دې د پراختیايي پروژو د عملي کېدو چارې کړندۍ کړي.

د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال دغه راز وویل، چې د قراردادونو او دواطلبیو د پلي کېدو په لړۍ او د پراختیايي پروژو د عملي چارو په پیل کې خنډ او ځنډ د منلو نه دي او په مرکز او ولایتونو کې دې پراختیايي پروژې په چټکۍ سره پلي شي.

په دې غونډه کې ښاغلی غفوري د کرنې وزارت د تدارکاتو په لړۍ کې یوشمېر ستونزو ته هم اشاره وکړه او ویې ویل، چې باید ژر دا ستونزې هوارې شي ترڅو د پراختیايي پروژو په پلي کېدو کې خنډ منځته را نه شي.

د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت په اداري غونډه کې د پراختیايي بودیجې پر لگولو ټینگار وشو.

دا غونډه نن د کرنې وزارت سرپرست او د اوبولگولو او طبیعي سرچینو مرستیال حشمت‌الله غفوري په مشرۍ، د کرنې او مالداري مرستیال شېرشاه امیري او د ریاستونو او پروژو د رییسانو په شتون کې په لاره واچول شوه، چې په ترڅ کې یې د ۱۴۰۰ مالي کال د پراختیايي بودیجې پر لگولو خبرې وشوې.

ښاغلی غفوري د غونډې گډونوالو ته سپارښتنه وکړه، چې په مرکز او ولایتونو کې

د شاتو مچيو نړيواله ورځ؛ د شاتو له تمبگو دوه زره او ۵۰۰ ټنه شات راټول شوي

د کرنې وزارت ویاند وویل، چې دمگړۍ په هېواد کې د شاتو مچيو روزنې شپږ زره او ۷۵۷ فارمونه شتون لري، چې ډېری یې د بادغیس، هرات، بدخشان، پکتیا، کندز، دایکندي، بامیان، لوگر، سرپل، فراه، میدان وردگ، کاپیسا، تخار، بغلان او خوست ولایتونو کې دي.

ښاغلی رستمی وویل، چې بادغیس د ۷۲۲ فارمونو، هرات د ۵۹۳، پکتیا د ۵۵۰ او بدخشان د شاتو مچيو ۵۲۶ فارمونو په درلودو سره د شاتو مچيو روزنې د فارمونو په برخه کې د جدول په سر کې دي.

د شاتو مچيو روزنه د یو ښه عاید لرونکي دندې په توگه د پراختیا په حال کې ده، چې محصولات یې ښه کورني او بهرني بازار لري.

په کورنیو بازارونو کې د شاتو نوعیت ته په کتو یوکیلو خالص شات له ۵۰۰ تر دوه زره افغانیو خرڅېږي.

دا په داسې حال کې ده، چې په ۱۳۹۸ یم کال د شاتو د تولید کچه دوه زره او ۱۰۰ ټنه وه، چې دا شمېره په ۱۳۹۹ یم کال کې ۳۹۰ ټنه زیاتوالی لري.

د ملگرو ملتونو عمومي ټولنه، د شاتو مچيو د اهمیت په برخه کې د عامه پوهاوي، د شاتو مچيو روزنې ملاتړ او د خوړو تامین او د کرنې د تلپاتې پراختیا په برخه کې د شاتو مچيو اغېزې په پار، د غويي ۳۰ مه د شاتو مچيو نړيواله ورځ نومولې دی.

د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د اطلاعاتو رییس او ویاند اکبر رستمی وايي، چې د وروستیو کلونو په ترڅ کې د شاتو د تولید کچه لوړه شوې ده او د تېر لمريز کال په ترڅ کې د هېواد په مرکز او لایتونو کې دوه زره او ۴۹۰ متریک ټنه شات تولید شوي دي.

د هغه په خبره، پکتیا د ۸۹۹ ټنه شاتو په تولید سره د نومړل په سر کې او ورپسې ننگرهار د ۵۰۰ ټنو او خوست د ۴۱۶ ټنو په تولید سره په هېواد کې د شاتو تر ټولو مهم تولیدوونکي دي.

دغه راز هرات، لغمان، بدخشان، کندز او بامیان هم د شاتو د تولید په برخه کې د لویو تولیدوونکو ولایتونو په ډله کې دي.